

Phỏng vấn ngắn giữa nghệ sĩ Bùi Công Khánh và curator Zoe Butt

Zoe Butt: Trong năm ngoái, phần lớn các tác phẩm của bạn xoay quanh ý tưởng về 'Nước Ép'. Ý tưởng về "Nước Ép" này đã được thể hiện qua hình ảnh lon sô-đa mang đậm nét cá nhân trong loạt tranh (sơn dầu trên toan, bột màu trên giấy) và theo kế hoạch ban đầu, một tác phẩm sắp đặt với loạt tượng vỏ lon sô-đa bằng gốm. Tôi nhận thấy ý tưởng về vỏ "lon" này chính là trung tâm của loạt tác phẩm, tập trung vào thói quen tiêu dùng vật thể vật chất hay ý tưởng mà không quan tâm đến giá trị của thứ bị tiêu thụ (cái mà thường xuyên bị lãng phí). Liệu có một lý do cụ thể nào khiến bạn lựa chọn ý tưởng về lon sô-đa này hay không? Có chăng tồn tại một liên hệ nào đó giữa 'lon sô-đa' này và bối cảnh Việt Nam?

Bùi Công Khánh: Suy nghĩ của bạn cũng đúng 1 phần về 'đối tượng', 'giá trị vật liệu' và 'sự tiêu thụ'. Ngoài ra xuất phát điểm cho ý tưởng các 'LON JUICE' này là sự giễu cợt và hài hước với tất cả các chủ đề có vẻ là rất quan trọng như: tôn giáo, chính trị, nhân bản, quyền lực đến các đề tài bình thường như: cô gái làm tiền, trẻ thơ, ông già ...cho đến những nỗi buồn hay niềm hạnh phúc đều được đóng hộp và chứa trong 1 lon 'Nước Ép' để có thể tiêu thụ 1 cách dễ dàng với giá rẻ.

ZB: Trong loạt tranh mới về 'Nước Ép', chúng ta có 'Sức mạnh lao động'; 'Truyền hình' và 'Tình cảm' cùng với nhiều loại 'Nước Ép' khác. Anh có thể nói cho tôi biết thêm về lý do tại sao anh chọn 4 tựa đề đặc biệt này cùng với các hình ảnh tương ứng với nó?

BCK: Câu chuyện về cái lon thứ nhất: 'Labour Power', chữ của Các-Mác thường dùng để nói về 'Lực Lượng Lao Động' nhưng vóc dáng của nhân vật trong cái lon này là vóc dáng của 1 nghệ sĩ, một trí thức, yếu ớt và mảnh mai với sức nặng của công việc mà anh ta đang mang vác trên vai, hay nói 1 cách khác là vắn nạn của những người phải làm những công việc mà mình không thuộc về. 'Television', càng ngày một khi cuộc sống càng phát triển thì truyền hình trở nên hữu dụng nhưng cái tác hại của truyền hình là nó giết dần mòn các giá trị văn hoá khác, dần dần con người ta bị phụ thuộc vào truyền hình, nhu cầu giải trí nhanh gọn, đơn giản và kết cục mọi cái đều trở nên nhạt nhẽo. 'Sentiment', hình ảnh vòng tay ôm quanh cái lon là cách nhại lại một thú tiêu khiển phổ biến ở Việt Nam là 'Bia Ôm', khi buồn hay vui hay vô cảm xúc người ta đều đi uống bia, ở đây có những cô gái mà người ta được chọn lựa để vừa uống, nhậu nhẹt vừa có thể ôm, thế thì tại sao phải ôm mới uống ? có phải người ta cần 1 vòng tay? 1 chút tình cảm nào đó mà có thể mua bằng tiền?

ZB: Trong triển lãm 'Cuộc Sống Là Tiêu Thụ' lần này có bày tác phẩm sắp đặt 'Sitting on Nothing'[Ngồi trên Không gì cả]. Những chiếc ghế màu đỏ này có ý nghĩa gì? Và nó đại diện cho những ai?

BCK: Ở Việt Nam bạn có thể thấy những chiếc ghế đỏ tại các quán cà phê lề đường, phía ngoài các ngôi nhà nơi mà họ có thể ngồi nghỉ ngơi và tại các cuộc họp và các lễ hội nơi công cộng. Nó là một đồ vật thông dụng ở Việt Nam. Nhẹ, rẻ và dễ dàng di chuyển. Với tôi những chiếc ghế là đại diện cho cơ thể của con người về cách suy nghĩ cũng như hành xử. Ghế được dùng để ngồi, để ngắm nghĩ, để làm việc và để ra những quyết định. Nhưng đề tài nào mà chúng ta đang nghĩ tới? Sự liên tưởng đó làm gián đoạn mỗi 'cảnh' là tôi. Tôi muốn cố và làm cho mọi người nghĩ rằng có thể có cách khác để làm, cũng có thể cần có câu hỏi tại sao chúng ta đang làm những gì mà chúng ta đang làm? Chúng ta đều bắt đầu từ số không và cố làm mọi thứ theo ý chúng ta?

ZB: Tất cả các đồ vật này dường như gợi đến thói quen và giá trị ý thức của con người. Nhiều hoạt động nghệ thuật của bạn thực chất luôn đề cập đến mối liên hệ giữa trí tuệ, cơ thể và xã hội. Là một họa sĩ tốt nghiệp từ Trường Cao Đẳng Mỹ Thuật Thành Phố Hồ Chí Minh, bạn thấy thế nào khi hoạt động nghệ thuật của bạn bình luận trực tiếp về xã hội? (Bạn có cho rằng đó là cách tiến hành hoạt động nghệ thuật của mình hay không? Bạn nghĩ gì về vai trò của một nghệ sĩ ở Việt nam hiện nay?)

BCK: Tôi tốt nghiệp trường Đại Học Mỹ Thuật TP. HCM, việc học trong thời gian quá dài làm ảnh hưởng đến khả năng sáng tác của 1 người nghệ sĩ trẻ và khó khăn để rứt ra khỏi cái bóng của kỹ thuật và lễ thói. Đây cũng là câu trả lời chung cho câu hỏi thứ nhất của bạn: cái cách mà tôi làm nghệ thuật cũng như mỗi bận tâm của tôi trong nghệ thuật là cuộc sống hiện tại mà tôi đang thuộc về, tôi có cái quá khứ, cái vốn văn hoá Á Đông nhưng tôi không quá bám víu vào đó để làm nghệ thuật. Tôi thể hiện cuộc sống hiện tại, phơi bày nó một cách rõ ràng nhưng vẫn mang yếu tố hài hước để làm nhẹ đi những vấn đề lớn lao, nặng nề, khó chịu mà nó mang lại... Vai trò của người nghệ sĩ Việt Nam hiện tại là làm tốt công việc của mình, có trách nhiệm với cuộc sống.